

**UCHWAŁA NR XLII/251/17
RADY MIEJSKIEJ W WARCE**

z dnia 30 listopada 2017 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1875), art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Środki na realizację niniejszego programu pochodzą z budżetu Gminy Warka.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Aldona Rzeźnik

Załącznik do Uchwały Nr XLII/251/17

Rady Miejskiej w Warce

z dnia 30 listopada 2017 r.

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WARKA
NA LATA 2018 - 2020

I. WSTĘP

Rodzina jest pierwszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka. Kształtuje jego osobowość, wartości, poglądy i styl życia. Dobra atmosfera w rodzinie jest jednym z podstawowych warunków jej trwałości i społecznie pożądanego wychowawczego oddziaływania na dzieci. Rodzice są wzorcem dla dzieci, ich wzajemne relacje stają się wskaźnikiem, którym dzieci będą kierować się w swoim dorosłym życiu. Relacje oparte na wzajemnym poszanowaniu, miłości i zrozumieniu uczą dziecko tolerancji, życzliwości do świata, wypełniają je poczuciem wiary we własne siły. Dzieci odważnie idą w świat, kształcą się, pracują, stają się obywatelami budującymi rzeczywistość.

Zdarza się jednak, że wzajemne relacje w rodzinie są zaburzone i przekazywane dzieciom wzorce są nieprawidłowe lub nieakceptowane społecznie. Może mieć na to wpływ szereg czynników takich jak, nałogi członków rodziny, przestępczość, przemoc w rodzinie, bezradność rodziców, choroby psychiczne. Rodzina poddana tym czynnikom traci swą zdolność wychowywania silnych, pewnych siebie dzieci, a może powodować ich niedostosowanie społeczne i zagubienie w otaczającym je świecie.

Zdarza się także, że w rodzinie pojawia się dziecko z wadą letalną, zaburzeniem rozwoju, przewlekłą chorobą czy niepełnosprawnością. Taka sytuacja zawsze wywołuje w rodzinie poważny kryzys i łączy się z problemami emocjonalnymi i zdrowotnymi, które zaburzają jej prawidłowe funkcjonowanie.

Najlepszym sposobem na pomoc rodzinie jest stymulowanie jej własnej aktywności i siły do samodzielnego zmięczenia się z problemami, wzmacnianie jej, wspieranie, ukazywanie sposobów na odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie i właściwe wypełnianie ról społecznych.

Fundamentem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski ze strony dorosłych, głównie poczucia bezpieczeństwa. Założeniem Programu jest wsparcie rodzin w przezwyciężaniu trudności opiekuńczo – wychowawczych oraz udzielenie kompleksowej pomocy kobiecie w ciąży lub rodzinie, która ze względu na sytuację zdrowotną znajduje się w sytuacji kryzysowej.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Gmina Warka jest gminą miejsko – wiejską o powierzchni 201,14 km², położoną w województwie mazowieckim, w powiecie grójeckim. Największym zakładem w gminie jest Grupa Żywiec S. A. Browar w Warce, a dominującą branżą jest przetwórstwo owocowe, którego zaplecze stanowią okoliczne uprawy owoców, głównie jabłek, wiśni i truskawek. Na terenie gminy funkcjonuje:

- 8 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach
- 7 szkół podstawowych
- 9 świetlic dla dzieci i klubów dla młodzieży
- Centrum Sportu i Rekreacji
- Gminna Jednostka Kultury: „ Dworek na Długiej”

Wyżej wymienione podmioty umożliwiają dzieciom i młodzieży realizowanie swoich zainteresowań, organizują czas wolny, pomagają w nauce.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych pomocą Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce oraz analiza społeczna Gminy.

Liczba mieszkańców gminy sukcesywnie rośnie i na dzień 31 grudnia 2016r. wynosiła 19 207 w tym 9836 kobiet i 9371 mężczyzn.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa realizującą zadania zawarte w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Każdy mieszkaniec Gminy Warka znajdujący się w trudnej sytuacji bytowej, rodzinnej, materialnej, może zgłosić się o pomoc do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce. Dysfunkcjami uprawniającymi do otrzymania pomocy są:

- ubóstwo
- sieroctwo
- bezdomność
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- przemoc w rodzinie
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

- alkoholizm lub narkomania
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa
- klęska żywiołowa lub ekologiczna

Przy uwzględnieniu kryterium dochodowego, które dla osoby samotnej wynosi 634,00 zł, a dla osoby w rodzinie 514,00 zł.

Pomoc udzielana była zazwyczaj z dwóch lub więcej powodów. Liczba osób korzystających z pomocy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce sukcesywnie spada i przedstawia się następująco:

Liczba rodzin i osób, którym udzielono pomocy i wsparcia			
	2014	2015	2016
	618	503	432
Powody udzielenia pomocy			
ubóstwo	240	214	205
bezrobocie	119	114	106
niepełnosprawność	125	133	120
długotrwała lub ciężka choroba	110	128	112
bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	121	137	111
alkoholizm	29	22	32
potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność	15	50	30
bezdomyłość	16	8	6
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	4
zdarzenia losowe	1	1	1
przemoc w rodzinie	14	12	8

Z powyższych danych wynika, że problemy opiekuńczo – wychowawcze są częstym powodem zgłaszania się po wsparcie M – GOPS w Warce. Od 2013 roku w M – GOPS w Warce pracuje asystent rodziny, który z aktywnym udziałem rodzin i we współpracy z pracownikami socjalnymi opracowuje plany pomocy rodzinie i udziela wsparcia mającego na celu:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny
- rozwinięcie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin, wzmocnienie relacji rodzic – dziecko, rodzic - szkoła
- podniesienie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego

- podniesienie umiejętności załatwiania spraw urzędowych
- ograniczenie problemu alkoholowego w rodzinach
- pomoc w znalezieniu pracy i podnoszeniu kwalifikacji

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny			
	2014	2015	2016
Liczba rodzin objętych wsparciem	18	21	16
Ilość dzieci w w/w rodzinach	52	48	38

Od 1 stycznia 2017 roku, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

Liczba rodzin korzystających z pomocy zgodnie z ustawą „Za życiem” (dane na 31.10.2017r.):	
	2017
Liczba rodzin, którym udzielono porady	4
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	1
Liczba rodzin, którym wypłacono jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (dane na 31.10.2017r.)	2

Po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu bezpieczeństwa Gmina Warka współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.

	2014	2015	2016
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej:	26	18	24

Od czerwca 2014r. w Gminie Warka wydawane są Karty Dużej Rodziny, dzięki którym rodziny wielodzietne nabywają uprawnienia do ulg i zniżek za korzystanie z wybranych usług i przy zakupie towarów u sprzedawców, którzy włączyli się do programu.

Liczba Kart Dużej Rodziny wydanych w Gminie Warka			
	2014	2015	2016
Liczba rodzin, które złożyły wniosek o Kartę Dużej Rodziny	38	69	28
Liczba osób, którym wydano karty	107	363	126

III. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Warka na lata 2018 – 2020 określa zadania własne Gminy wynikające z:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r. poz. 1769).
2. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017r. poz. 697)
3. Ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016 poz. 1860)
4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. Nr 1390)
5. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. nr 0 poz. 487)
6. Ustawy z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017r. poz. 783)
7. Rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017r. poz. 1832)

IV. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest naturalną kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017. Jego podstawowym celem pozostaje wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu, zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017r., poz. 697). Program został rozszerzony zgodnie z Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U.2016 poz.1860) o wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin, oraz rodzin, w których przyszło na świat ciężko chore dziecko, ich dziecko zmarło po porodzie lub jest niezdolne do życia.

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są rodziny mieszkające na terenie Gminy Warka:

- przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska
- kobiety w ciąży i ich rodziny
- rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko.

VI. ZASOBY LOKALNE

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Warka jest realizowany przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy z:

1. Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce
2. Starostwem Powiatowym w Grójcu
3. Urzędem Miejskim w Warce
4. Sądem Rejonowym w Grójcu – III Wydział Rodzinny i Nieletnich
5. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warce
6. Prokuraturą Rejonową Policji w Grójcu
7. Komisariatem Policji w Warce
8. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu
9. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Warce
10. Placówkami oświatowo- wychowawczymi:
  - a) Szkołami,
  - b) Przedszkolami,
  - c) Świetlicami opiekuńczo – wychowawczymi;
11. Centrum Sportu i Rekreacji w Warce,
12. Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Warce,
13. Gminną Jednostką Kultury „Dworek na Długiej” w Warce,
14. Kościołami,
15. Organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym realizującymi działania związane z przemocą w rodzinie.

VII. CELE PROGRAMU

1. Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.
2. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka .
3. Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny.
4. Wspieranie rodziców w wychowaniu dzieci.
5. Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.
7. Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie.
8. Poprawa funkcjonowania kobiet w ciąży, w szczególności w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem.

VIII. ZADANIA

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Do zadań gminy w tym zakresie należy:

1. Praca z rodziną:
  - a) analiza sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu
  - b) wzmacnianie roli i funkcji rodziny
  - c) porady prawne
  - d) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny
  - e) podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny
  - f) pomoc w integracji rodziny
  - g) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny
  - h) konsultacje i poradnictwo specjalistyczne
  - i) terapie i mediacje
  - j) organizowanie grup wsparcia dla członków rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
2. Wsparcie rodziny naturalnej pomocą realizowaną przez asystenta rodzinnego:
  - a) prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,

- b) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności w prowadzeniu prawidłowego gospodarstwa domowego,
  - c) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
  - d) sporządzanie planu pracy z rodziną,
  - e) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
  - f) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
  - g) sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
3. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko
- a) zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży
  - b) zapewnienie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
  - c) poradnictwo w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka
  - d) wsparcie psychologiczne
  - e) pomoc prawna, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych
4. Finansowanie
- a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy

8. Wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez włączenie Gminy Warka do Programu Karta Dużej Rodziny.

IX. SPOSÓB FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Warka dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

X. MONITOROWANIE

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Dyrektora Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Warce sprawozdania z realizacji Programu i przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadania.